

VAN DER FELTZ

a d v o c a t e n

RECHTBANK DEN HAAG, SECTOR BESTUURSRECHT
VOORZIENINGENRECHTER

8 november 2011

9.30 uur

procedure 11/7865 VEROR V153

PLEITAANTEKENINGEN

van mr M.E. Gelpke,

advocaat,

namens het college van B&W van de gemeente Delft

Inleiding

1. Graag maak ik namens het college van Burgemeester en Wethouders gebruik van de mogelijkheid kort te reageren op de stellingen van verzoekers.
2. De herontwikkeling van de spoorzone is een belangrijk project voor de gemeente Delft. De bouw van de nieuwe stationshal en het nieuwe stadskantoor is daarvan een belangrijk onderdeel.
3. De gemeentelijke besluitvorming omtrent de ontwikkeling van het nieuwe stadskantoor als onderdeel van deze ontwikkeling bestaat uit een reeks van besluiten die tien jaar geleden in gang is gezet, en waar alle geledingen van het gemeentebestuur (het college, de Raad, en de raadscommissies) intensief bij betrokken zijn. In de visie van het college, en kennelijk ook in de visie van de Raad, is het ter discussie stellen van het nieuwe stadskantoor, bestuurlijk gezien, een gepasseerd station.
4. In het huidige wettelijke stelsel behoren de voorbereiding en de uitvoering van de bouw tot de bevoegdheden van het college. De Raad is echter vanaf het begin nauw betrokken geweest. De vaststelling van de noodzakelijke bestemmingsplannen en de votering van de

benodigde gelden in de gemeentelijke begroting en rekening behoren tot de materiele bevoegdheden van de Raad. Daarnaast is uiteraard het vertrouwen van de Raad noodzakelijk voor het college om verder te kunnen gaan met de voorbereidingen voor de bouw. De Raad heeft gedurende de afgelopen tien jaar steeds de benodigde besluiten genomen, qua ruimtelijke ordening en qua vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, en het college geniet ook voor wat het nieuwe stadskantoor betreft het noodzakelijke vertrouwen van de Raad.

5. Dat zo zijnde, was het bij de Raad neergelegde initiatiefvoorstel “geen nieuw stadskantoor bouwen” tot mislukken gedoemd.
6. De raadsleden/indieners van het initiatiefvoorstel zullen zich daar ongetwijfeld van bewust zijn geweest. Het initiatiefvoorstel had uitsluitend tot doel een referendum mogelijk te maken. Maar hier is, naar mijn mening, een denkfout gemaakt. Het initiatiefvoorstel “geen nieuw stadskantoor bouwen” heeft, naar de inhoud genomen, betrekking op de begrotingsgevolgen van het nieuwe stadskantoor. De referendumverordening sluit echter een referendum over dat onderwerp uit.
7. Sterker nog, de referendumverordening sluit de voor de bouw van het stadskantoor relevante onderwerpen van de mogelijkheid van een referendum uit: besluiten betreffende de ruimtelijke ordening, de vaststelling en wijziging van de gemeentelijke begroting en rekening, en het vertrouwen van de gemeenteraad in het college, zijn uitdrukkelijk uitgesloten (art. 3 lid 2 sub h, e en d).
8. Naar de mening van het college was de verwerping van het initiatiefvoorstel, voorafgegaan door de verwerping van het inleidende referendumverzoek, tevens spoedeisend, in het licht van de voorbereidingen voor de aanbesteding. Ook spoedeisende besluiten zijn uitdrukkelijk van een referendum uitgesloten (art. 3 lid 2 sub i).
9. Op al deze uitdrukkelijke uitzonderingen in de referendumverordening kom ik dadelijk nog terug.

Niet-ontvankelijk

10. Het verzoek tot schorsing en het treffen van een voorlopige voorziening heeft uitsluitend betrekking op de verwerping door de Raad van het initiatiefvoorstel “geen nieuw

stadskantoor”, en niet op de daaraan voorafgaande verwerping van het referendumverzoek.

11. Allereerst rijst de vraag of de verwerping van het initiatiefvoorstel “geen nieuw stadskantoor bouwen” op rechtsgevolg gericht is. Het antwoord luidt naar de mening van het college: nee. Het is, naar de inhoud genomen, geen besluit maar een politiek richtinggevende uitspraak (motie) die zich richt tot het college. Hetzelfde zou overigens hebben gegolden voor de niet plaatsgevonden hebbende aanvaarding van het initiatiefvoorstel “geen nieuw stadskantoor bouwen”. Verzoekers hebben bovendien geen persoonlijk, kenmerkend belang bij de verwerping van het initiatiefvoorstel. Naar de mening van het college is het bezwaar van verzoekers tegen de verwerping van het initiatiefvoorstel “geen nieuw stadskantoor bouwen” niet-ontvankelijk.

Belangen

12. Daarnaast hebben verzoekers geen voldoende belang, laat staan een voldoende spoedeisend belang, bij de gevraagde schorsing van de verwerping van het initiatiefvoorstel. Verzoekers menen kennelijk - zo blijkt uit een brief van mr Hiemstra aan U van 28 oktober - dat deze schorsing zou meebrengen dat het concept-raadsbesluit herleeft en dat daardoor de mogelijkheid van een referendum weer open komt te staan. Dit is niet juist. Schorsing van de verwerping van het initiatiefvoorstel heeft niet tot gevolg dat het concept-raadsbesluit herleeft. Bovendien is een referendum niet mogelijk omdat de relevante onderwerpen van een referendum zijn uitgesloten.
13. De voorlopige voorziening om “alle activiteiten in de besluitvorming rondom het stadskantoor op te schorten” is, naar de mening van het college, niet toewijsbaar, omdat deze voorziening onvoldoende samenhang vertoont met de verwerping van het initiatiefvoorstel. De activiteiten in de besluitvorming rondom het stadskantoor worden namelijk, op dit moment, ontplooid door het college en niet door de Raad.
14. Het werk wordt aanbesteed door het Ontwikkelingsbedrijf Spoorzone Delft BV (OBS). Aan deze aanbesteding is een tienjarig traject van voorbereiding vooraf gegaan. De planologische procedures zijn doorlopen. Er is een architect geselecteerd, een Programma van Eisen opgesteld, een Voorlopig Ontwerp en een Definitief Ontwerp vervaardigd. Aan het OBS is opdracht gegeven het nieuwe stadskantoor te realiseren. Op 30 juni 2011 is het aanbestedingsbestek voor de realisatie van de spoorzone vastgesteld. De aanbesteding is gepubliceerd op de Europese aanbestedingskalender.

15. Het zou bijzonder schadelijk zijn indien nu, door het opschorten van de voorbereidingen ten behoeve van een referendum, twijfel zou worden gewekt aan het doorgaan van de bouw. Dat zou ongetwijfeld een ongunstige uitwerking hebben op het aantal, en mogelijk ook de inhoud, van de aanbiedingen.
- Daarom was de verwerping van het initiatiefvoorstel, welke is voorafgegaan door de verwerping van het inleidende referendumverzoek, in de visie van het college, spoedeisend (in de zin van art. 3 lid 2 sub i van de referendumverordening).
- Om diezelfde redenen zou toewijzing van de gevraagde voorlopige voorziening, naar de mening van het college, schadelijk zijn voor de gemeente.
16. Nog veel schadelijker zou het zijn indien zou worden afgezien van de bouw van het stadskantoor.
- De bouw van het nieuwe stadskantoor maakt deel uit van de ontwikkeling van de gehele spoorzone. Het onderzoeksrapport van Ernst & Young laat de schadelijke gevolgen zien. De plannen voor de spoorzone moeten dan terug naar de tekentafel. Dit leidt tot een vertraging van circa 10 tot 18 maanden en tot extra kosten. Zo zullen efficiencyvoordelen van een gezamenlijk en geïntegreerd bouwproces niet meer gerealiseerd kunnen worden. Deze zogenoemde 'separeerkosten', worden door Ernst & Young begroot op minimaal EUR 5.000.000. Daarnaast zullen de geactiveerde 'sunk costs', de kosten die al voor de ontwikkeling van het stadskantoor zijn gemaakt en niet meer kunnen worden teruggedraaid, moeten worden afgewaardeerd. Daarmee gaat naar schatting van Ernst & Young een bedrag van minimaal EUR 6.500.000 verloren.
 - Waarschijnlijk zal de gemeente tevens gehouden zijn om een groot deel van de kosten die de inschrijvers in het kader van de aanbesteding hebben gemaakt, te vergoeden.
 - De gemeente staat niet alleen in de ontwikkeling van de spoorzone. De gemeente heeft ter zake, jaren geleden, bindende afspraken gemaakt met de overige betrokken partijen. Indien de gemeente zou afzien van de bouw van het stadskantoor, kan de gemeente aanzienlijke schadeclaims verwachten van haar contractspartners:
 - (1) ProRail,
 - (2) NS Poort,
 - (3) NS Vastgoed,
 - (4) Ballast Nedam Ontwikkelingen,en van de "achter" contractspartner ProRail liggende partijen:
 - (5) de Combinatie Crommelijn V.O.F.,
 - (6) DSM,
 - (7) HTM.

De gemeente heeft zich jegens deze contractspartners verplicht het stadskantoor te realiseren in het kader van de ontwikkeling van de totale spoorzone. Het is aannemelijk dat deze partijen schadeclaims zullen indienen die een veelvoud bedragen van de schade van de gemeente.

17. Kort samengevat: het initiatiefvoorstel “geen nieuw stadskantoor bouwen” komt vele jaren te laat. De “economische crisis” brengt daarin geen verandering.
18. Van een referendum kan in de visie van het college geen sprake zijn. Het college blijft bij zijn brief van 17 augustus 2011 aan de referendumkamer. De referendumverordening beoogt slechts een raadgevend referendum op initiatief van burgers mogelijk te maken, en niet een raadplegend referendum op initiatief van raadsleden.
19. Zoals gezegd sluit de referendumverordening de onderwerpen uit die voor de bouw van het nieuwe stadskantoor relevant zijn: besluiten betreffende de ruimtelijke ordening, de vaststelling en wijziging van de gemeentelijke begroting en rekening, en het vertrouwen van de gemeenteraad in het college (art. 3 lid 2 sub h, e en d). Deze uitzonderingen in de referendumverordening kunnen niet (met succes) worden omzeild door boven het initiatiefvoorstel de woorden “geen nieuw stadskantoor” te plaatsen.
Daarnaast was de verwerping van het initiatiefvoorstel in de visie van het college spoedeisend in verband met de aanbesteding (art. 3 lid 2 sub i).
20. Het initiatiefvoorstel betrof, naar de inhoud genomen, de gevolgen van het nieuwe stadskantoor voor de gemeentelijke begroting en rekening. Daarmee valt het onder de uitzondering van concept-besluiten betreffende de vaststelling en wijziging van de gemeentelijke begroting en rekening.
21. Kort samengevat: het initiatiefvoorstel “geen nieuw stadskantoor bouwen” was tot mislukken gedoemd en kon niet tot een referendum leiden.
22. Het college concludeert tot afwijzing van het verzoek.

Advocaat